

HODNOCENÍ MAGISTERSKÉ PRÁCE

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ UK

ŘÍZENÍ A SUPERVIZE V SOCIÁLNÍCH A ZDRAVOTNICKÝCH ORGANIZACÍCH

Jméno autorky práce	Bc. Kateřina Jelínková
Název práce	Pracovní příležitosti pro osoby se zrakovým postižením
Autor posudku - jméno	Mgr. Pavla Povolná, Ph.D.
Vedoucí práce	Mgr. Pavla Povolná, Ph.D.
Rok obhajoby	2024
Specializace: řízení	

1. Hodnocení volby tématu práce (relevance k oboru, originalita)	<p>a) výborně</p> <p>b) velmi dobře</p> <p>c) dobře</p> <p>d) nevyhovující</p>
Odůvodnění:	Autorce se volbou tématu podařilo velmi vhodně propojit vlastní zkušenost ze své původní nelékařské profese (optometristky) a současného studia sociální práce, zaměřeného na řízení v sociálních a zdravotnických organizacích.
2. Hodnocení formulace hlavního cíle práce	<p>a) výborně</p> <p>b) velmi dobře</p> <p>c) dobře</p> <p>d) nevyhovující</p>
Odůvodnění:	Cíl práce autorka popisuje v Abstraktu, jako průzkum a analýzu pracovních příležitostí a zkušeností osob se zrakovým postižením na trhu práce a definování faktorů, které mohou mít vliv na získání pracovního uplatnění osobám se zrakovým postižením v České republice. V úvodu empirické části práce autorka rozděluje naplnění výzkumu pro hlavní cíl práce (analyzování pracovních zkušeností osob se zrakovou disabilitou z „pohledu“ informantů a definice faktorů, které mají pozitivní vliv na získání kontaktu na potenciálního zaměstnavatele a tím i pracovní nabídky osobám se zrakovým postižením) a čtyři dílčí cíle ve vztahu k němu. Hlavní cíl práce je zřetelně zaměřen na osobní zkušenost OZP se získáním zaměstnání.
3. Hodnocení provázanosti kapitol a struktury práce	<p>a) výborně</p> <p>b) velmi dobře</p> <p>c) dobře</p> <p>d) nevyhovující</p>
Odůvodnění:	Práce má logickou strukturu a vazbu mezi jednotlivými kapitolami. Teoretická část vychází z východisek opřených o tvrzení renomovaných autorů a dalších zdrojů z oblasti sociální práce a zaměstnávání zrakově postižených osob a sociálně-zdravotnické oblasti. Autorka se postupně v pěti kapitolách teoretické části práce zabývá „postižením“ (vlastním pojmem i jeho obsahem a naplněním), též problematikou socializace osob s handicapem, dále se zaměřuje na příčiny a podmínky života se zrakovým handicapem, včetně problematiky zaměstnanosti. V empirické části autorka v kvalitativní metodologii, metodou polostrukturovaných rozhovorů s informanty z řad osob se zrakovou disabilitou získala, a využitím tématické analýzy zpracovala a interpretovala data, která mapují faktory pozitivně ovlivňující pracovní uplatnění lidí se zrakovým hendikepem, ale i (často paradoxní) úskalí chráněného trhu práce.
4. Hodnocení práce se zdroji, včetně zahraničních(?), míra vyjasnění pojmů, teoretické zpracování	<p>a) výborně</p> <p>b) velmi dobře</p> <p>c) dobře</p> <p>d) nevyhovující</p>
Odůvodnění:	Autorka v závěrečném seznamu odkazuje na celkem 81 citovaných a uvedených zdrojů, z nichž 28 jsou internetové odkazy. Deset z uvedených zdrojů je cizojazyčných (angličtina), autorka dále uvádí 21 zdrojů ve společné kategorii legislativní dokumenty a akademické práce. Seznam literatury a zdrojů, (který je numerický, nikoliv alfabertický), což

	je poněkud matoucí rozdílem odkazů podle pořadí v textu a v seznamu použitých zdrojů v závěru práce.				
5. Hodnocení metodologického uchopení a jeho zdůvodnění, etické aspekty výzkumu	<table border="1"> <tr><td>a) výborně</td></tr> <tr><td>b) velmi dobře</td></tr> <tr><td>c) dobře</td></tr> <tr><td>d) nevyhovující</td></tr> </table>	a) výborně	b) velmi dobře	c) dobře	d) nevyhovující
a) výborně					
b) velmi dobře					
c) dobře					
d) nevyhovující					
Odůvodnění:	Základní metodologií, kterou autorka využila k naplnění cílů práce je kvalitativní výzkum, v jehož rámci vedla polostrukturované rozhovory s osobami se zrakovou disabilitou, které již mají předešlé zkušenosti, ať už pozitivní či negativní, s hledáním zaměstnání na volném nebo chráněném pracovním trhu. Data získaná z rozhovorů autorka analyzovala tématicky. V etických aspektech výzkumu autorka zmiňuje svou pozici výzkumníka v prostředí a limity výzkumu z tohoto pohledu. Dalším etickým aspektem (a specifickým) v tomto výzkumu je situace během probíhajících rozhovorů s informanty, ve kterých autorka citlivě zohlednila deficit v možnosti sledování interakce informantů „všemi smysly“ a měla na vědomí skutečnost, že absence zrakových vjemů limituje účastníky rozhovoru v příjmu a interpretaci informací a dat získaných v rozhovorech.				
6. Hodnocení zpracování a interpretace výsledků výzkumu	<table border="1"> <tr><td>a) výborně</td></tr> <tr><td>b) velmi dobře</td></tr> <tr><td>c) dobře</td></tr> <tr><td>d) nevyhovující</td></tr> </table>	a) výborně	b) velmi dobře	c) dobře	d) nevyhovující
a) výborně					
b) velmi dobře					
c) dobře					
d) nevyhovující					
Odůvodnění:	<p>Výsledky kvalitativního výzkumu, který autorka realizovala metodou polostrukturovaných rozhovorů s následnou tématickou analýzou jsou interpretovány a diskutovány v závěru práce. V průběhu praktické části jsou zkoumány výhody i nevýhody volného a chráněného trhu práce, jsou sledovány překážky i příležitosti na straně jednotlivých informantů (osob se zrakovou disabilitou) i na straně zaměstnavatelů a jiných zprostředkovatelů nabídek práce (organizace, Úřad práce).</p> <p>Snahou je kriticky zhodnotit jednotlivá opatření, včetně těch legislativních, o kterých pojednává teoretická část diplomové práce. Autorka popisuje pracovní příležitosti a překážky, které jsou z „pohledu“ osob se zrakovou disabilitou shledávány jako nejvýznamnější.</p> <p>Tato data pomohla k formulování nejdůležitějších oblastí/faktorů ovlivňujících zaměstnávání osob se zrakovým handicapem. Informanty byly osoby se zrakovým postižením, které již měly předešlé zkušenosti, ať už pozitivní či negativní, s hledáním zaměstnání na volném nebo chráněném pracovním trhu práce. Jako základ pro pozdější praktické využití/doporučení (společné úsilí pomáhajících a zainteresovaných organizací a subjektů a vzdělávání pracovníků ÚP) by bylo vhodné více rozpracovat, tematizovat a zkoumat rozdíl mezi praxí a tím, co pro konkrétní možnosti zaměstnání OZP zmiňují platné právní předpisy. Oceňuji autorčino setrvání v diskuzi o korektním pojmenování osob s hendikepem/postižením/disabilitou/jinakostí.</p>				
7. Hodnocení naplnění cílů a zpracování závěrů práce	<table border="1"> <tr><td>a) výborně</td></tr> <tr><td>b) velmi dobře</td></tr> <tr><td>c) dobře</td></tr> <tr><td>d) nevyhovující</td></tr> </table>	a) výborně	b) velmi dobře	c) dobře	d) nevyhovující
a) výborně					
b) velmi dobře					
c) dobře					
d) nevyhovující					
Odůvodnění:	V závěrečné diskuzi autorka naplňuje cíle v popisu příležitosti pro osoby se zrakovým handicapem na pracovním trhu, ale rovněž i bariéry, které získání práce brání, dále autorka v naplnění cíle odpověděla na otázky týkající se nabídek na trhu práce z pohledu osob se zrakovou disabilitou. Jedním z důležitých zjištění bylo, že (oproti všeobecnému očekávání/předsudku) osoby se zrakovým handicapem se umí pohybovat na volném i chráněném trhu práce a orientují se v jednotlivých nabídkách zaměstnání, které jsou pro ně vhodné, těch však (žel) na pracovním trhu není dostatečné množství. Naplnění cílů práce autorka popisuje zejména jako benefit pro sebe samotnou, v rozšíření a prohloubení znalosti ve zpracovávaném tématu. Následná doporučení, vyplývající z naplněných cílů práce zůstávají v rovině teoretických úvah. Možným navazujícím námětem pro další výzkum je tedy i téma: jak dát možným budoucím zaměstnavatelům/široké veřejnosti vědět o schopnostech i potenciálu OZP žít běžný				

	život. Výzvou pro uplatnění výstupů práce je i nabídka využití Úřady práce, pro které by byla jistě užitečné suma poznatků o specifikách, mýtech a předsudcích, přetrvávajících ve společnosti „v pohledu vidoucích na nevidomé“.				
8. Hodnocení formální stránky práce	<table border="1"> <tr><td>a) výborně</td></tr> <tr><td>b) velmi dobře</td></tr> <tr><td>c) dobře</td></tr> <tr><td>d) nevyhovující</td></tr> </table>	a) výborně	b) velmi dobře	c) dobře	d) nevyhovující
a) výborně					
b) velmi dobře					
c) dobře					
d) nevyhovující					
Odůvodnění:	Formální stránka práce má odpovídající úroveň, co je možno vytknout, jsou drobná pochybení charakteru překlepů, či chybějících písmen v textu, která ale ruší text jen velmi zřídka. Pro ev. další publikaci doporučuji při formátování textu neponechávat spojky a předložky na koncích řádků a zaměřit se na soulad větné stavby. Str. 40 „V letech 2019 až 2023 byl realizován projekt autory Hory a Sirovátky“, a shodu přísudku s podmětem: Str. 98 (Diskuze) „Ve výzkumném šetření jsou zaznamenány zkušenosti osob se zrakovým handicapem na pracovním trhu, i ty negativní, které získání práce zabránili.“				
9. Hodnocení přínosu práce pro praxi	<table border="1"> <tr><td>a) výborně</td></tr> <tr><td>b) velmi dobře</td></tr> <tr><td>c) dobře</td></tr> <tr><td>d) nevyhovující</td></tr> </table>	a) výborně	b) velmi dobře	c) dobře	d) nevyhovující
a) výborně					
b) velmi dobře					
c) dobře					
d) nevyhovující					
Odůvodnění:	<p>Praktický význam práce spatřuji v pojmenování příležitostí a limitů zaměstnávání osob se zrakovým hendikepem (a s jistým druhem disability vůbec). Doporučení pro praxi, která autorka uvádí v závěru práce, vyplývají z výsledků výzkumného šetření, které ukazují na základní neuspokojené potřeby osob se zrakovým hendikepem, svázaných s přístupem na trh práce, např. malá informovanost pracovníků Úřadu práce ohledně pracovních míst a na základě toho i nedostatek zprostředkovaných pracovních pozic, dále nepřizpůsobení pracovišť jejich handicapu a neochota zaměstnavatelů je zaměstnat.</p> <p>Do navrhovaných doporučení autorka zahrnuje, že by bylo vhodné proškolit pracovníky Úřadu práce a současně personalisty firem, kteří zprostředkovávají nabídku volných pracovních míst. Proškolení by pomohlo k širšímu rozhledu těchto pracovníků a tím by mohlo dojít k prolomení určitých bariér a odbourání předsudků, jež jsou se zaměstnáváním osob se zrakovou disabilitou spojeny. Je ovšem zřejmé, že nestačí návrh autorky a pasivní proškolení, ale je třeba motivace zaměstnanců ÚP k získávání a aplikaci dalších informací, což je jistě další zásadní téma s nesnadným řešením. Informanti ve svých odpovědích rovněž poukazují na nedostatečné finanční odměny a benefity, proto autorka doporučuje vést samostatné rozhovory mezi personalistou a zájemcem o práci z řad zrakově handicapovaných, při kterém by došlo k vyjasnění požadavků na osobou stranách, čímž (předpokládá, že) by došlo k vzájemnému porozumění.</p> <p>Dalším, v textu prosvítajícím návrhem autorky, je propojení organizací podporujících OZP se zrakovým hendikepem a potenciálních zaměstnavatelů, podpořených legislativně novelizací právních předpisů regulujících výši příspěvků zaměstnavatelům na volném a chráněném trhu práce.</p>				
10. Otázky k obhajobě	<p>V práci jste došla ke zjištění, že zaměstnavatelé chráněného trhu zneužívají příspěvků od státu, které dostávají za zaměstnávání osoby s handicapem a uměle vytváří podmínky pro to, aby měli co nejvíce z dotací, čímž poškozují OZP. Uvádíte tiskovou zprávu MPSV k legislativním návrhům změn, týkajícím se výše příspěvků zaměstnavatelům volného a chráněného trhu práce.</p> <p>Jaký postup/konkrétní plán byste vzhledem k aktuálně platným právním předpisům navrhla v manažersko/metodické pozici úředníka státní správy pro eliminaci tohoto příkladu špatné praxe (zneužívání možnosti zaměstnat OZP)?</p>				
11. Celkové zhodnocení práce	<table border="1"> <tr><td>a) výborně</td></tr> <tr><td>b) velmi dobře</td></tr> <tr><td>c) dobře</td></tr> <tr><td>d) nevyhovující</td></tr> </table>	a) výborně	b) velmi dobře	c) dobře	d) nevyhovující
a) výborně					
b) velmi dobře					
c) dobře					
d) nevyhovující					

Odůvodnění:

Celkově hodnotím práci Bc. Kateřiny Jelínkové jako velmi dobrou, s teoretickým zakotvením zejména v odkazech na právní předpisy a praktickým výsledným doporučením pro praxi.

.....
podpis autora posouzení

Dne 23.1.2024